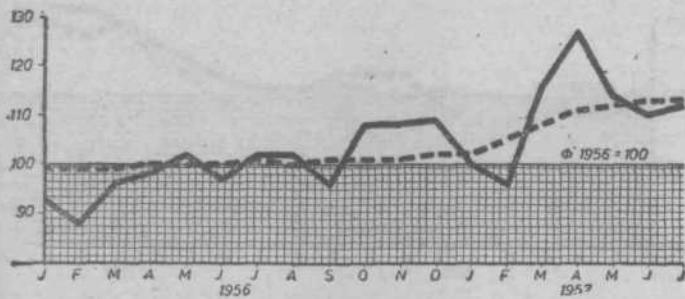

GIBANJE PLAČ

Neprekinjena črta označuje gibanje skupne plače delavcev, prekinjena pa urno mezdo delavcev

Povprečna urna mezda delavcev je znašala lani v povprečju 48,2 din. V l. 1956 se ni občutneje spreminjala. Po sklepu o povišanju plač se je v začetku letošnjega leta naglo dvignila in se v maju, juniju ter juliju ustalila na 53,9 din. To je za 12 odstotkov (natančneje za 11,8 odstotka) več, kakor je znašala povprečna urna mezda lani. Povišanje plač je bilo torej dosledno izvedeno.

Prav tako je bila večinoma uresničena zamisel, da se v okviru tega povišanja nekoliko povečajo tudi razlike v nagrajevanju kvalificiranega in manj kvalificiranega dela, da bi tako spodbudili prizadenanja po pridobivanju kvalifikacij in strokovnem usposabljanju za delo. V juliju je znašal v primerjavi z lanskim povprečjem porast urne mezde:

pri visokokvalificiranih delavcih	16 odstotkov
pri kvalificiranih delavcih	14 odstotkov
pri priučenih delavcih	10 odstotkov
pri nekvalificiranih delavcih	8 odstotkov

Skupna povprečna mesečna plača delavcev pa se je bolj povečala kakor urna mezda. V manjšem delu izvira to iz določenega povečanja nadurnega dela, ki ni popolnoma opravičeno, čeprav ga je delno mogoče razložiti z mnogo večjim izkoriščanjem zmogljivosti kakor lani. Najpomembnejši činitelj tega povišanja pa je vendarle porast sredstev, ki jih delovni kolektivi realizirajo za dodatno nagrajevanje po letošnjih predpisih. To je posebno razvidno iz velikega povišanja povprečne skupne plače v aprilu in juliju, ko so podjetja bolj izplačevala presežke. Razumljivo je, da instrumenti niso mogli zagotoviti takega povišanja brez porasta delovne storilnosti. Predpisi so bili nasprotno preračunani tako, da bi se povečala delovna storilnost, a na tej osnovi tudi zaslužki.

Ta zamisel je bila večinoma tudi uresničena, ker je porasla delovna storilnost v prvih sedmih mesecih v primerjavi z lanskim letom po grobem računu za približno 11 odstotkov.

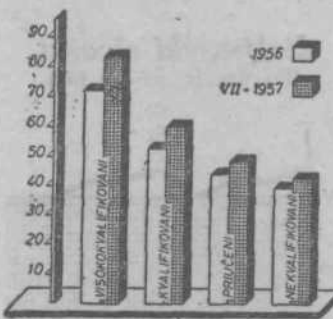
V juliju je znašala skupna povprečna plača delavcev iz rednega delovnega razmerja (torej urna mezda za delovni čas in nadurno delo, preseganje norme itd.) 12.820 din (nasproti 10.730 din v lanskem juliju).

Povprečna urna mezda uslužbencev v gospodarstvu je

znašala v l. 1956 v povprečju 56 din, v juliju letos pa 63,8 din. Torej se je dvignila za 7,8 din ali za 14 odstotkov ali za 2 točki več kakor urna mezda delavcev, večinoma zato, ker imajo uslužbenci v povprečju višje kvalifikacije, a pri kvalificiranem osebju so se plače občutneje povišale.

Razlike v povišanju plač se gibljejo pri raznih kategori-

Zvišanje urne mezde

jah uslužbencev podobno kakor pri delavcih: od 8 odstotkov za pomožne in nižje strokovne uslužbence do 12 odstotkov za višje strokovne uslužbence.

Povprečna skupna plača uslužbencev v gospodarstvu je znašala iz rednega delovnega razmerja v juliju 12.020 din (nasproti 13.860 din v juliju lani).

KREPITEV VLOGE ZBOROV VOLIVCEV

Zvezna ljudska skupščina je sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pravicah in dolžnostih, volitvi in odločitvi zveznih ljudskih poslancev. Spremembe, ki jih prinaša ta zakon, ne spreminjajo osnovnih načel volilnega sistema za volitve zveznih poslancev, temveč gre bolj za vprašanje vsklajevanja in nadaljnje obdelave sedanjega volilnega sistema z današnjim razvojem naše socialistične demokracije. V procesu razvoja te demokracije je naš dosedanji sistem kandidiranja na zborih volivcev razbijal proces kandidiranja in vseboval neko stihijnost. Čeprav ta zakon ohranja zbor volivcev kot osnovno institucijo, v kateri se izvrši kandidiranje, odpravlja dosedanje slabosti v načinu določanja kandidatov, prinaša več jasnosti glede postopka in volilne tehnike, krepi vlogo zborov volivcev v predlaganju kandidatov in omogoča večji in neposrednejši vpliv zborov volivcev na določanje kandidatov za volitve zveznih poslancev.

Medtem ko so po dosedanjem postopku zbori volivcev določali kandidate neodvisno drug od drugega, prinaša novi zakon v tem pogledu novost, ki se kaže v tem, da vsak zbor volivcev voli enega do tri delegate za kandidacijsko konferenco, ki se tako pojavlja kot skupni organ vseh zborov volivcev na področju volilnega okraja. Namen uvedbe te institucije je v tem, da bi predstavljala politični dogovor delegatov vseh zborov volivcev s področja volilnega okraja o kandidatih, ki so predlagani zborom volivcev za volitve poslancev v zvezno ljudsko skupščino.

Metoda predlaganja kandidatov po kandidacijski konferenci bolj aktivizira zbere volivcev in bolj omogoča, da bodo za kandidate predlagani tisti, ki uživajo zaupanje največjega števila zborov volivcev s področja volilnega okraja. Vloga zborov volivcev je okrepljena tudi s tem, da so popolnoma svobodni v odločanju, ali bodo sprejeli kandidate, ki jih je predlagala kandidacijska konferenca ali ne. Po zakonu se štejejo kot kandidati tudi tisti, ki so dobili nad 40 odstotkov glasov vseh delegatov. Pomen te določbe je v tem, da bi se zborom volivcev predlagali ne samo tisti kandidati, za katere se je izrekla večina delegatov, temveč tudi tisti kandidati, za katere se je izrekla znatna manjšina delegatov kandidacijske konference.

Druga važna sprememba se nanaša na določanje pogojev, da se kandidat kandidacijske konference lahko šteje za kandidata zborov volivcev. Zakon ohranja v tem pogledu dosedanja pogoji in ga dopolnjuje s tem, da določa, da se za kandidata zborov volivcev štejejo tudi tisti kandidati, ki so jih predlagali zbori volivcev, če ti zajemajo najmanj četrtino vseh volivcev, ki so vpisani v volilni imenik na področju volilnega okraja. Ta dopolnitev je bila nujna zato, ker bi se lahko zgodilo, da bi se kandidati, za katere so se izjavili zbori volivcev, ki zajemajo več kakor četrtino vseh volivcev, ne šteli za kandidate zborov volivcev.

Zakon razen tega določa izpremembe glede določanja pogojev, kdaj se šteje kandidat za izvoljenega. Dosedanje načelo relativne večine se je omejevalo na to, da je bil vsak predlagani kandidat vnaprej izvoljen. Zakon določa, da je v primeru, če pri volitvah nastopa samo en kandidat, izvoljen za poslanca le, če je dobil večino glasov vseh volivcev, ki so vpisani v volilni imenik na področju volilnega okraja. Če pa sodelujejo pri volitvah dva ali več kandidatov, določa zakon, da zadostuje relativna večina, ker imajo volivci v tem primeru možnost izbire med temi kandidati.

Opuščena je bila določba o tem, da se od skupnega števila zborov proizvajalcev v vsaki proizvajalski skupini voli tisto število poslancev, ki je v sorazmerju z deležem skupine v skupnem družbenem proizvodu, ki je določen v zveznem družbenem planu zaradi njene praktične neizvedljivosti, ker se ta družbeni proizvod ne določa več v tem planu.

Spremembe, ki jih prinaša ta zakon v naš volilni sistem, nedvomno podrobneje določajo in poglobljajo demokratizem tega sistema in pomenijo nadaljnji korak v razvoju naše socialistične demokracije.